

ELINA HIRVONEN

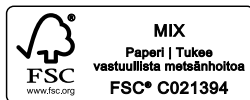
Kauneuksien lokikirja

WSOY

ELINA HIRVONEN

Kauneuksien lokikirja

Romaani

ENSIMMÄINEN PAINOS

© ELINA HIRVONEN JA WSOY 2026
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
LÖNNROTINKATU 18 A, 00120 HELSINKI
ISBN 978-951-0-49526-1
PAINETTU EU:SSA

TUOTETURVALLISUUTEEN LIITTYVÄT TIEDUSTELUT:
TUOTEVASTUU@WSOY.FI

*Jos sodalla olisi vastakohta,
se saattaisi joskus olla puutarhat.*

REBECCA SOLNIT, *Orwell's Roses*

I

Sinä

I

Tähän vielä yks ilosempi juttu.

Me oltiin yks perjantai pulkkamäessä.

Tähdet loisti taivaalla ja muuten oli pimeetä, valkoinen hanki vaan hohti. Me laskettiin mäkee pulkilla, jätesäkeillä ja jollain vanhalla sohvalla, lumi suihkusi silmiin. Sit tehtiin notski metsään, lämmitettiin jäätyneet sormet, juotiin termarista kaakaoa ja syötiin eväitä.

Sen hirveen yön jälkeen. Oli niin kaunista et mua sattui!

Avaan päiväkirjan samana päivänä, jona kaksitoistavuotias poika lähtee kouluun aseensa kanssa ja ampuu kolme luokkatoveriaan.

Kirjan kansi on hohtavaa pinkkiä kangasta.

Kanteen on kirjoitettu lauseita mustalla tussilla, jonka värin vuodet ovat haalistaneet:

Tämä päiväkirja on YKSITYINEN.

Jos luet tämän ilman lupaa, tapan itseni.

Harkitse haluatko sitä!!!

Olen kantanut kirjaa mukanani vuosikymmeniä asunnosta, kaupungista, maasta ja mantereelta toiseen, mutten ole koskaan lukenut sitä alusta loppuun.

Pari kertaa olen ottanut sen esiin lipaston laatikosta lasten koulukuvien, vanhojen veroehdotusten, lääkärintodistusten ja äitienpäiväkorttien alta, selannut nopeasti ja etsinyt runoja, joita olen saattanut lukea

juhlissa ääneen. Nauranut, miten hassuja ne ovat, lohduttomia, vihaisia ja mahtipontisia.

Muuta en ole uskaltanut lukea.

Viime kuukausina ja ehkä vuosina jokin on alkanut murtua.

Tietokoneellani on auki tutkimuksia ja raportteja lapsiin kohdistuvasta väkivallasta.

Olin ollut varma, etten koskaan voisi kirjoittaa siitä.

Rakastin ihmisiä ympärilläni. Halusin suojella heitä.

Sitten jokin muuttui.

Kun katsoin uutiskuvia vanhemmista lapset sylissään tulvaveden keskellä ja videoita, joissa sotilaat ampuvat lapsia lähietäisyydeltä.

Kun olin vapaaehtoisena tukihenkilönä oikeudenkäynnissä. Oikeussalissa lastensuojelun ammattilainen kertoi selittäneensä lapselle, että vanhemmalla oli oikeus tapaamiseen senkin jälkeen, kun oli potkinut lapsen selkää ja polttanut ihoa.

»Vaatisiko kukaan aikuista tapaamaan pahoinpitelijäänsä säännöllisesti?» kysyin tutulta psykologilta oikeudenkäynnin jälkeen. »Miksi sellaista vaaditaan lapselta?»

Jäätävänä helmikuun päivänä luin uutisia vanhempiensa surmaamista lapsista. Olin vuokrannut

tuttavalta pariksi päiväksi tyhjiillään olevan yksiön, jossa voisin kirjoittaa ja ajatella. Ikkuna ei sulkeutunut kunnolla ja sisällä oli niin kylmä, että minulla oli ylläni kaksi villapaitaa, viltti ja kaulaliina.

Luin uutisia. Päiväkodin työntekijät olivat nähneet nelivuotiaassa ruhjeita, mutta kukaan ei ollut auttanut häntä turvaan.

Hakkasin näppäimistöä käsissäni sormenpäistä auki leikatut sormikkaat.

Miksi ne, joiden hengen nähdyksi tuleminen saattaisi pelastaa, jäävät näkymättömiksi?

Ikkunan takana ihmiset kulkivat varoen liukastumista välttääkseen, lumi putoili katoilta ja salavaivanhuksen oksilta. Kuului lasten ja raitiovaunujen ääniä.

Rakas päiväkirja.

Ostin sinut tänään Tiimarista kymmenellä markalla. Olet ehkä paras hankintani koskaan. Vihdoinkin minulla on joku, jolle voin kertoa suruni. Ajattelen usein, etten elä pitkään. Jos vain keksisin tavan, jolla voisin tehdä itsemurhan ilman, että joudun helvettiin tai aiheutan vanhemmilleni hirvittävää surua, tekisin sen heti.

Piilotan kirjan ennen kuin lapseni, yksitoistavuotias, tulee koulusta kotiin.

Puhumme lähes samanikäisestä pojasta, joka sinä aamuna ampui luokkatovereitaan. Lapseni on minua pidempi, mutta hän painautuu syliini ja laskee päänsä rintakehääni vasten. Hänen hiuksensa tuoksuvat jalkapallojoukkueen mukaan nimetyltä sampoolta, poskissa viipyy huhtikuun kylmyys.

Piirrän sormillani kuunsirppejä hänen selkäänsä. Ikkunan takana puiden lehdettömät, taivasta vasten piirtyvät oksat, olohuoneessa isotädin matka-arkun päällä lepattavat kynttilät.

Aika laskostuu.

Hetken läsnä on myös toinen yksitoistavuotias lapsi.

Hän kirjoittaa pinkkikantista päiväkirjaa taskulampun valossa, korva niin lähellä seinää, että voi kuulla viereisestä huoneesta vaimeimmankin äänen.

3

Olet varma, ettei kukaan voi suudella sinua. Nenäsi on liian suuri. *Pikku naisten* Amy tavoitteli suosiota nukkumalla pyykkipoika nenässään ja kokeilet, onnistuisiko sama sinulta.

Pyykkipojan sijaan nipistät nenänpäähäsi pehmeäturkkisen lelukoiran, jonka tiukasti puristuviin tassuihin voi kiinnittää muistilappuja ja kyniä.

Nenäsi kivistää, kun vedät peiton yllesi ja kuuntelet pimeydessä seinän takaa kuuluvia ääniä.

Vatsaasi koskee, kuten aina silloin, kun äänet alkavat kohota. Ruumiisi valpastuu ja sydämen syke kiihtyy.

Irrotat lelukoiran ja lasket paljaat jalkasi lattialle. Sinun on oltava vahvin.

AIKA:
Loppukesä 2023

SÄÄ:
Tavanomaista lämpimämpi koko maassa.
Eurooppa palaa.

KULKUMERKINNÄT:
»Löysin oman olemassaolon oikeutukseni naisten kirjoituksista, ja oma haluni kasvoi. En kirjoittaisi sanaakaan, jos naiset eivät olisi kirjoittaneet ennen minua.»
Susanna Hast, *Ruumis/huoneet*

Kirkkaana elokuun aamuna terapeutini istuu kiviportailla Stockmannia vastapäätä. Olen tavannut hänet aikaisemmin vain vastaanottohuoneessa enkä heti tunnista häntä uudessa ympäristössä. Hänellä on yllään kevyt takki ja hän varjostaa katsettaan auringolta.

Hermostuttaa, joten yritän olla hauska.

»Olemme ihan kuin jostain agenttisarjasta», sanon.

Kun hän nousee, kysyn, saisinko pitää hänestä kiinni.

Kävelemme kohti Kolmen sepän patsasta. Puristan hänen olkavarttaan niin kovaa, että pelkään satuttavani.

Olin päättänyt terapian aloittamisesta puolitoista vuotta aikaisemmin, kolme viikkoa ennen kuin venäläiset sotilaat nousivat helikoptereista lentokentälle Kiovan lähellä, panssarivaunut ajoivat Harkkovaan ja kiovalaiset pakenivat räjähdyksiä metroasemille.

Olin ollut ystäväni kanssa kirjailijaresidenssissä Ateenassa. Tarvitsin rauhaa romaanin kirjoittamiseen, hän tilaa unelmakartan askarteluun.

Puhuimme kartasta paljon, mutta askartelutarpeiden sijaan ostimme lähikaupasta kuivaa kuo-huviiniä ja ruokatorilta veriappelsiineja, minttua ja granaattimenoita. Juoksin aamuisin kapitalisminvastaisten graffitien ohi appelsiinipuiden alle, seuranani kaupungin koirat. Iltapäivisin söimme pinaatti-piirakoita kahden punkkarimiehen omistamassa kahvilassa. Istuimme aina sisällä.

Rakastin kaupunkia, mutta ennen uloslähtöä oli tehtävä hengitysharjoituksia.

Ateena oli täynnä puluja.

Lämpiminä päivinä eurooppalaisissa kaupungeissa tunnen olevani avaruusolento. Kun kuljen Aperol Spritziä, jääkahvia tai salaattia terasseilla nauttivien ihmisten ohi, haluan olla yksi heistä. Haluan istuutua katukiveykselle nostetun pöydän ääreen, tilata juoman – ulkona syömistä en pysty edes kuvittelemaan – ja nähdä sen, minkä oletan muiden näkevän.

Taivaan. Kimaltavan asfaltin. Istutukset, suihku-lähteet, lapset ja koirat.

Olen puristanut ystäväni käsivarren mustelmille työmatkalla Eritrean pääkaupungissa Asmarassa, kun

puluparvi lehahti eteeni keltaisten taksien, palmujen ja italialaistyylisen kahviloiden reunustamalla kadulla.

Olen paennut kööpenhaminalaisesta katu-kahvilasta, jonka katetulle terassille istuuduimme, koska satoi ja pulut pysyivät piilossa. Kun sade lakasi, linnut lehahtivat pöytien ympärille, minä pakenin kahvilan vessaan, ystävä maksoi laskumme ja talutti minut pois.

Kevään ja kesän viikkoina, kun pulut nokkivat ruokaa terassipöytien välistä ja lokit tekevät syöksyjä suojellakseen poikasiaan, putoan mustaan aukkoon.

Viimeisenä päivänä atenalaisessa kahvilassa päätin, etten pakenisi enää. Istuuduimme terassille, minä selkä seinää vasten niin, että pystyin tarkkailemaan ympäristöä joka suunnasta.

Lintu lähestyi heti, kun tarjoilija oli tuonut lounaat pöytäämme. Punareunaiset silmät katsoivat minuun. Pulut osaavat laskea, erottaa eri taiteilijoiden maalaukset toisistaan ja tulkita ihmiskasvojen ilmeitä.

Yritin haarukoida ruokaani.

Pulu asteli meitä kohti punaisilla mustakyntisillä jaloillaan.

Olin neljäkymmentäseitsemänvuotias, ylläni oli viininpunainen villakangastakki ja Afganistanissa

kasvaneen elokuvantekijäystäväni Kabulista tuoma kaulahuivi.

»Naisten tekemä», hän oli sanonut, kun olimme kävelleet kuuran vaalentaman kaislikon ohi ja olin ihastellut huiviin kirjottuja pastellisävyisiä kukkia.

Palattuaan työmatkoilta Kabulista Helsinkiin ystäväni halusi aina kävelylle. Tunne, että voi kävellä halki kaupungin tuuli hiuksissaan, astua kovalla pakkasella rannasta jälle, istahtaa penkille seuraamaan laivojen lähtöä tai lohikäärmeenmuotoiseen kiipeilytelineeseen kapuavia lapsia, vaihtaa reittiä ja eksyä pelkäämättä mihin päättyy, oli hänelle yhä, vuosien Helsingissä asumisen jälkeen, taianomainen. »Suurin haaveeni on, että jokainen Afganistanin nainen voisi edes kerran kokea kävelemisen vapauden», hän oli sanonut kietoessaan huivin kaulaani lumihunnun peittämällä hiekkarannalla.

Oliivipuu loi pöytään pitsimäisen varjon. Pulun kaula nyki askelten tahdissa ja se pörhisti siniharmaita niskasulkiaan.

Olet viisivuotias ja on ilta.

Pulu levitti siipiään.

Ylläsi on punainen, pupukuviainen yöpuku ja painat korvasi lastenhuoneen seinää vasten.

Pulssini kohosi. Kämmeneni hikosivat. Kuiskasin, että minun on mentävä sisään.

Matkalta palattuani kirjoitin viestin ystäväni suosittelomalle terapeutille:

Etsin apua traumaperäisen fobian hoitoon. Olen kuullut paljon hyvää EMDR-menetelmästä ja mietin, voisiko se olla ratkaisu minulle.

Yhdysvaltalainen psykologi Francine Shapiro toipui 1980-luvun alussa rintasyövästä, myi omaisuutensa ja muutti New Yorkista maaseutuyhteisöön rannikolle.

Kävelyllä puistossa hän seurasi katseellaan oravien liikkeitä. Kun hän palasi kotiin, mieli oli keventynyt.

Hän toisti havainnon kokeiden avulla.

Kun ihminen liikutti silmiään ajatellessaan ahdistavia tapahtumia, ahdistus häveni.

Hän alkoi työskennellä raiskausten uhrien ja rintamalta palanneiden sotilaiden parissa, jotka elivät väkivallan hetkiä mielessään yhä uudelleen.

»Varaudu siihen, että prosessista tulee raskas», terapeutini sanoi, kun istuin ensimmäisen kerran vaalealla sohvalla.

Pöydällä oli putki, jota pitkin valo liikkui terapeutin säätämällä nopeudella.

Hän kertoi teoriasta menetelmän taustalla. Häättilassa yksityiskohdat unohtuvat. Aika vääristyy. Aivojen tunteita hallitsevat osat aktivoituvat ja tietoa käsittelevät sulkeutuvat.

»Aivot järjestelevät muistot ja kokemukset niin,

että pystymme käsittämään ne», hän selitti. »Muistot jäätyvät mieleen.»

Kauhu on timantti, joka hohtaa, vaikka kaikki sen ympäriltä on kadonnut.

Palasin vaalealle sohvalle useita kertoja puolentoista vuoden aikana.

Kun pelkoni ei hälvennyt, terapeutini ehdotti, että lähtisimme yhdessä tarkkailemaan lintuja.

Elokuisena aamuna Kolmen sepän patsaan lähistöllä ei ole ainoatakaan pulua. Minulla on huono paikka-
muisti ja olematon suuntavaisto, mutta Helsingin kartta avautuu kauhun maantieteenä. Kolmen sepän patsas, Esplanadin puisto, Kauppatori – vältä, tarkkaile, pakene!

Nyt myös Esplanadi on linnuista tyhjä, ja Kauppatorilla kävelee yksi ainoa pulu. Seuraamme sitä, sormeni tiukasti terapeutin käsivarren ympärillä.

Pulu astelee oranssinvärisen kahvilateltan oviaukosta ja katoaa puupenkkin alle. Menemme sen perässä kahvilaan, jossa työntekijä nostelee munkkeja, lihapiirakoita ja korvapuusteja vitriiniin.

»Voinko auttaa?» hän kysyy. Näen meidät hetken ulkopuolisen silmin: kaksi naista ohuissa syystakeissa, toisella tyyni ilme, toisella väkinäinen hymy ja pälyilevä katse.

»Teemme eräänlaista koetta», terapeutini sanoo.

Pulu astelee penkin alta. Puristan terapeutini käsi-
vartta lujaa ja pyytelen hätääntyneenä anteeksi.

Seuraamme pulua. Ryhmä turisteja kulkee peräs-
sämme kamerat kaulassaan.

Pulu piiloutuu metallirampin alle. Terapeutini
kehottaa minua menemään niin lähelle kuin pystyn.
Kyykistyn katsomaan rampin suojasta pilkottavaa
sinisulkaista pyrstöä.

Turistit kuvaavat minua. Päivä on kirkas, meri
tuoksuu vapaudelta, kuten aina.

Lintu pysyy piilossaan, istuudun betoniporsaalle
ja suljen silmäni. Askelten, polkupyörien ja raitio-
vaunujen ääniä, kiinan-, suomen- ja englanninkielistä
puhetta, kameroiden laukaisimien naksahduksia,
lokkeja.

Turistien kuvissa näkyisi betoniporsaan päällä
istuva, liikennemerkkiin nojaava nainen, saarille
suuntaavia laivoja. Niissä ei näkyisi aikaa, jossa pahin
tapahtuu aina presensissä.

»Ei yksinäistä, vaan yhteys.«

